

PROJEKT »CLAUSTRA« ■ PUTUJUĆA POVIJESNA IZLOŽBA SINOĆ OTVORENA U KLANI

Ostavština starih Rimljana skrivena i na području Klane

Digitalne rekonstrukcije i zemljovidi pričaju priču o Claustri Alpium Iuliarum, najvećem vojno-obrambenom sustavu izgrađenom u 4. st. radi obrane Rimskog carstva od upada barbara, koji se proteže od Rijeke i kanjona Rječine, preko Jelenja, Klane i Prezida, pa kroz Sloveniju i Korušku do Čedadu u Italiji

Andrej PETRAK
 Snimio Damir ŠKOMRLJ

KLANA ▶ Putujuća izložba »Claustra – skrivena ostavština starih Rimljana«, nakon Rijeke i Opatije, stigla je u Klanu, gdje će je u tamošnjoj kino-dvorani biti moguće razgledati sve do 23. kolovoza. Na izložbi, u kojoj će nakon Klanjaca u rujnu moći uživati Ljubljanci, mogu se vidjeti digitalne rekonstrukcije, zemljovidi i različite ilustracije koje pričaju priču o skrivenoj ostavštini starih Rimljana i upoznaju posjetitelje s kulturnom baštinom izuzetne važnosti. Autori izložbe su Jure Kusetić i Tina Lah, a oblikovanje potpisuje Petikat. Posjetiteljima su ispričali priču o Claustri Alpium Iuliarum, najvećem građevinskom i vojno-obrambenom sustavu kasnorimskih zidina, utvrda, cesta i postaja, izgrađenom u 4. stoljeću zbog obrane Rimskog carstva od upada barbara. Sustav se proteže od Rijeke, točnije Principija,

Kalvarije i kanjona Rječine, preko Jelenja, Klane i Prezida u Hrvatskoj, kroz Sloveniju i austrijsku Korušku do Čedadu u Italiji. Što se tiče klanjskog područja, u blizini Studene i Klane nalazi se obrambeni zid s tri kule približne dužine 5.380 metara. Zajedno s kanjonom rijeke Rječine i dijelom zida u Rijeci, čini dvadesetak kilometara dugu neprekidnu obrambenu liniju.

Veliki interes mještana

Otvorenje izložbe u Klani izazvalo je veliko zanimanje mještana, koji su se okupili u izuzetno velikom broju. Načelnik Matija Laginja česti-

5.380

METARA dug je obrambeni zid s tri kule u blizini Studene i Klane koji, s kanjonom Rječine i dijelom zida u Rijeci, čini 20-ak km obrambene linije

Otvorenje izložbe privuklo veliki broj Klanjaca

tao je organizatorima na odlično upriličenoj izložbi, koja posjetitelje na zanimljiv način podučava o povijesti njihova kraja. Ništa manje nije vladalo zanimanje za predavanje o Claustri, koje su nakon otvorenja, u staroj vijećnici održali arheolozi

Ana Golja i Josip Višnjić. Kako se moglo čuti, Claustra se spominje u 50 antičkih tekstova, no ne zna se tko je dao naredbu da se sagradi ovaj sustav više odvojenih obrambenih bedema, kao ni tko je odlučio da se ovaj sustav raspusti.

U 3. je stoljeću preko granica rimskog imperija počeo upadati značajan broj barbarskih plemena. Moć do tada nepobjedivog imperija polako je opala i nastupio je početak njegova kraja. Budući da nisu bile ugrožene samo njegove vanjske štitične granice, odnosno limes, nego su vojske već prodirale duboko u Rimsko carstvo, vojni su stratezi zaključili da imperij treba zaštititi u unutrašnjosti. Započeli su utvrđivati sve putove koji su vodili prema srcu carstva, Rimu. Jedno od najvažnijih područja provala u sjeveroistočnu Italiju bio je prostor današnjih Julijskih Alpa u Sloveniji i Kvarnerskog zaljeva na području

Hrvatske. Na tom je prostoru, najkasnije početkom 4. stoljeća, izgrađen obrambeni sustav koji je štitio ulaz na Apeninski poluotok, koji se u antičkim izvorima spominje kao prepreka Julijskih Alpa ili Claustri Alpium Iuliarum. Claustra je prestala djelovati početkom 5. stoljeća, u vrijeme kad Zapadno Rimsko carstvo više nije bilo toliko jako može upravljati ovako kompleksnim sustavom.

Prekogranični projekt

Organizator izložbe je Primorsko-goranska županija u okviru projekta »Claustra – Kameni branici Rimskog carstva«, sufinanciranog iz programa europske teritorijalne suradnje – operativnog programa Slovenija-Hrvatska 2007-2013. Ciljevi projekta su revitalizacija povijesnog obrambenog sustava Claustri Alpium Iuliarum na području Hrvatske i Slovenije, odnosno prepoznavanje, zaštita, očuvanje i predsta-

Osvještivanje lokalnog stanovništva

Lokalnim zajednicama pomaže se na uspostavljanju režima zaštite i opsega zaštićenih područja, što je potrebno za prostorno planiranje i očuvanje kulturnih izvora. Istovremeno se odvija osvještivanje lokalnog stanovništva, prvenstveno najmlađih u osnovnim i srednjim školama, s ciljem edukacije u duhu održivog razvoja, zaštite kulturne baštine, prekograničnog povezivanja i zajedničkog kulturnog identiteta prostora.

vljanje zajedničke kulturne baštine u pograničnom području te osvještivanje kulturnog identiteta na lokalnoj razini kako bi se isti stavio u funkciju turističke privlačnosti i gospodarskog razvoja. Projekt »Claustra« započeo je u siječnju 2014., a traje do rujna ove godine. Vodeći partner u projektu je Zavod za zaštitu kulturne baštine Slovenije, dok su ostali partneri Narodni muzej Slovenije, Hrvatski restauratorski zavod, Udruga Žmergo i PGŽ.

Projekt »Claustra« omogućio je izvođenje zajedničkih preventivnih istraživanja na nepristupačnom šumovitom terenu i uskladiavanje konzervatorskih polazišta, a u nastavku je predviđen zajednički rad na evidentiranju, dokumentiranju, valorizaciji, registraciji, zaštiti i predstavljanju javnosti ovog jedinstvenog sustava.

Posjetitelji s interesom razgledali izložbu »Claustra« i nepoznate detalje iz daleke povijesti njihovog kraja